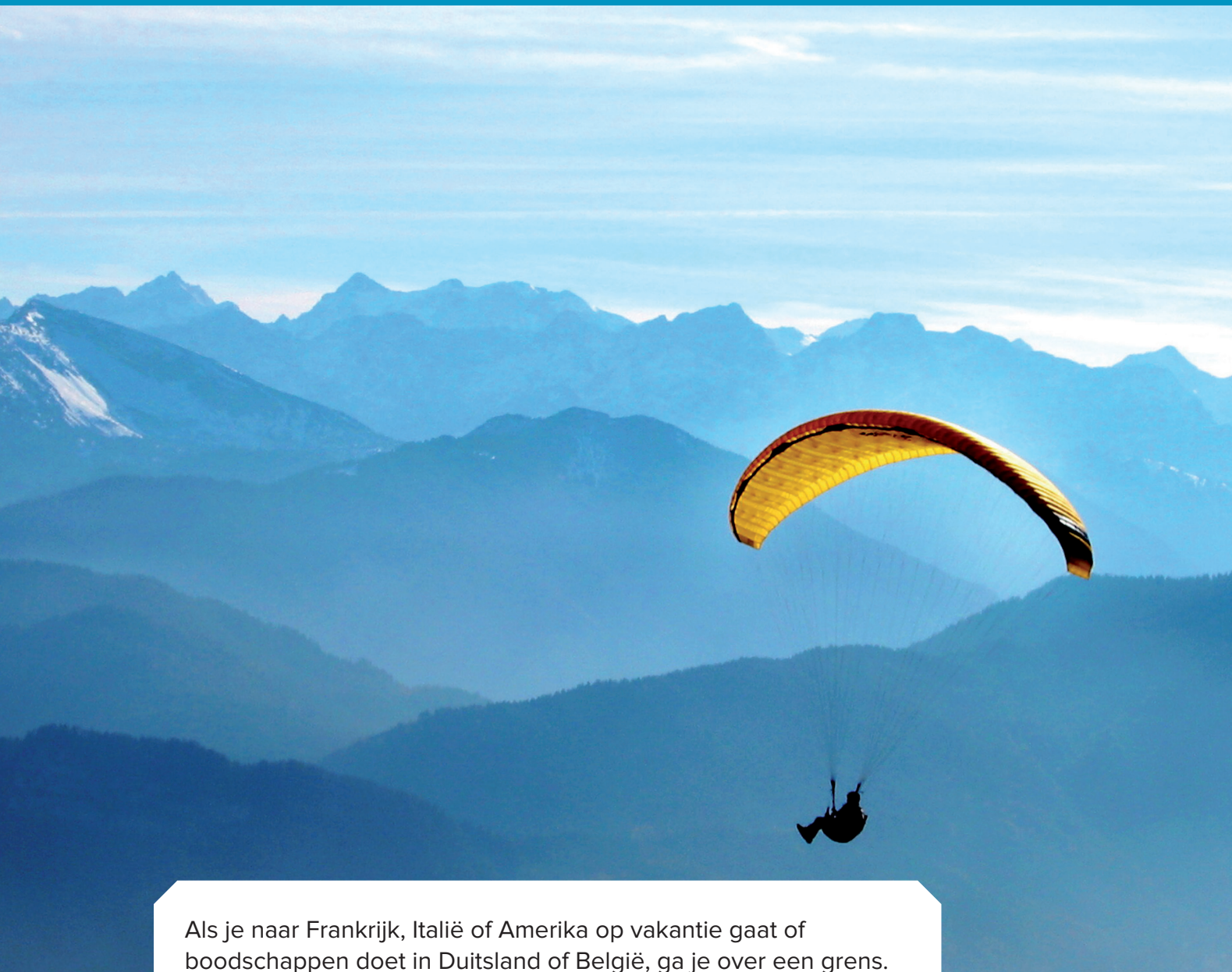

Over de grens

Als je naar Frankrijk, Italië of Amerika op vakantie gaat of boodschappen doet in Duitsland of België, ga je over een grens. Je komt dan in een ander land of op plaatsen waar je nog niet eerder bent geweest. Dat is één betekenis van 'over de grens gaan'.

Maar het is niet de enige betekenis. Soms doe je iets wat je eerder niet durfde, bijvoorbeeld van een rotswand abseilen of parachutespringen. Dan ga je over je eigen grens. Een derde betekenis is dat iets of iemand te ver gaat. Dan ga je over de grens wat betreft beleefdheid of goede smaak. Ook door sommige handige ontdekkingen kun je over de grens gaan. Zo helpt een zooltje in je schoen je de weg te vinden. In deze module kijken we ook over de grens van de toekomst. Wat kan er over een paar jaar wél wat er nu niet kan?

Wat ga je doen?

Je leest allerlei teksten die op een of andere manier te maken hebben met ‘over de grens gaan’. Je maakt hierbij gebruik van verschillende leesstrategieën. Je leert hoe je in volledige en goede zinnen antwoord geeft op vragen over de teksten. Ook krijg je theorie over verschillende tekstsoorten, hun opbouw en de bijbehorende tekstdoelen.

Heb jij na deze module je grens wat betreft de Nederlandse taal verlegd?

Wat heb je daarbij nodig?

Je leest over:

- hoe een tekst is opgebouwd;
- verschillende leesstrategieën;
- verschillende tekstsoorten;
- doelgroepen;
- onderwerpen die ‘over de grens gaan’;
- tekstverbanden en signaalwoorden;
- manieren om achter de betekenis van moeilijke woorden te komen.

Wat leer je?

Je leert:

- hoe je het onderwerp en de hoofdgedachte van een tekst bepaalt;
- hoe een tekst is opgebouwd;
- het verschil tussen tekstsoorten;
- dat sommige tekstsoorten een vast tekstdoel hebben;
- tekstverbanden en hun vaste signaalwoorden;
- hoe je tekstverbanden kunt herkennen in een zin, alinea of tekst.

1

Grenzeloos

Op dit perron gaan we over de grens. Je leest allerlei teksten over gebeurtenissen in het buitenland, zoals recordpogingen, vreemde verhalen, gekke verhalen en natuurlijk ook gewone nieuwsberichten. Verder herhaal je op dit perron allerlei theorie van jaar 1, zodat je goed voorbereid bent op de volgende perrons.

1

Opfrissen

Wat weet je nog van vorig jaar? Beantwoord iedere stelling met **waar** of **niet waar**.

1	Iedere tekst heeft een onderwerp.	waar / niet waar
2	Het onderwerp schrijf je altijd op in één woord.	waar / niet waar
3	Bij iedere tekst hoort een plaatje, foto of afbeelding.	waar / niet waar
4	Drie tekstdoelen zijn: informeren, amuseren en activeren.	waar / niet waar
5	Om vragen over een tekst te kunnen beantwoorden is het voldoende om de tekst één keer te lezen.	waar / niet waar
6	Een leesstrategie is een manier om op een snelle manier de tekst te lezen.	waar / niet waar
7	Een leesstrategie hangt af van wat jij met een tekst moet doen.	waar / niet waar
8	Moeilijke woorden zoek je altijd op in een woordenboek.	waar / niet waar
9	Als je veel woorden kent, begrijp je een tekst meestal beter.	waar / niet waar
10	De hoofdgedachte van een tekst moet het onderwerp bevatten.	waar / niet waar

2

En nu verder!

Lees de theorie **Onderwerp en hoofdgedachte**. Beantwoord daarna de vragen over deze theorie. Geef antwoord in hele zinnen.

1	Hoe schrijf je het onderwerp van een tekst op?	
2	Welke leesstrategie pas je toe als je het onderwerp van een tekst wilt weten?	
3	Welke vraag stel je als je het onderwerp van een tekst wilt weten?	
4	Wat moet een goede hoofdgedachte van een tekst altijd bevatten?	
5	Hoe schrijf je de hoofdgedachte van een tekst op?	
6	Waarmee kun je de hoofdgedachte van een tekst vergelijken?	

Onderwerp en hoofdgedachte

Onderwerp

Iedere tekst gaat ergens over. Bijvoorbeeld over skydiven, pesten of over ruimtereizen. Als een tekst over ruimtereizen gaat, kun je ook zeggen: ruimtereizen is het **onderwerp** van die tekst. Je vindt het onderwerp door de tekst eerst verkennend te lezen en daarna de vraag te stellen: waar gaat de hele tekst over? Het antwoord op deze vraag is het onderwerp. Je omschrijft het onderwerp zo kort mogelijk. Soms is het maar één woord.

Een voorbeeld:

WOESTE OLIFANT

Dat was deze week schrikken voor twee bezoekers van het Thaise olifantensafari-park Khao Yai. Een mannetjesolifant liep op hun auto af, brak een spiegel, trok met zijn slurf de bumper eraf en ging ook nog eens boven op de motorkap zitten. De vijfduizend kilo wegende dikhuid liet een flinke deuk in de auto achter. De twee inzittenden kwamen er zonder kleerscheuren vanaf. Volgens de leiding van het park is het paartijd en dan kunnen de mannetjes wat woester dan normaal zijn.

Bron: 7Days, 16 januari 2015

In de voorbeeldtekst gaat het over een olifant die woester is dan normaal. Je kunt dit ook korter zeggen: **woeste olifant**. Dat is toevallig ook de titel. Let op! Het onderwerp kan in de titel staan, maar dat hoeft niet.

Hoofdgedachte

Het belangrijkste wat de schrijver zegt over het onderwerp, noem je de **hoofdgedachte** van de tekst. Als je het onderwerp weet, kan dit je helpen om de hoofdgedachte te vinden. In de hoofdgedachte moet het onderwerp terugkomen. Je vindt de hoofdgedachte meestal aan het begin of aan het einde van een tekst. Maar dat is niet altijd zo. Soms moet je de hoofdgedachte ook uit de rest van de tekst halen. De hoofdgedachte schrijf je op in één zin. Eigenlijk is de hoofdgedachte een minisamenvatting van de tekst.

De hoofdgedachte van de voorbeeldtekst over woeste olifant is: **Een woeste olifant heeft de auto van twee bezoekers aangevallen.**

3

Even schrikken

Lees de tekst **Glazenwasser overleeft gigaval**. Beantwoord daarna de vragen in hele zinnen.

- 1 Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?

.....

- 2 Wie is de schrijver van deze tekst?

.....

- 3 Wat is de bron van deze tekst?

.....

- 4 Beschrijf waar deze tekst over gaat, dus wat is het onderwerp van de tekst?

.....

Glazenwasser overleeft gigaval

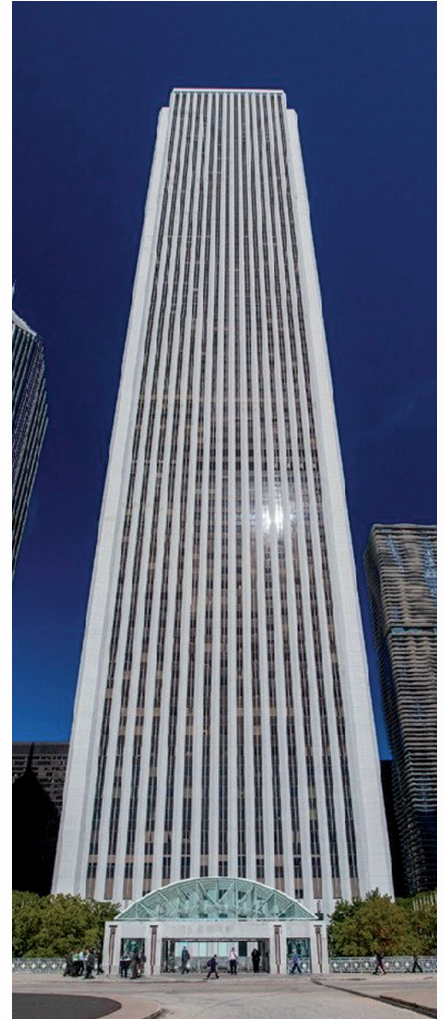
Wie houdt er nou níet z'n hart vast bij het zien van glazenwassers, zo hoog aan het werk? Bij een glazenwasser uit San Francisco ging het mis. Maar als door een wonder leeft hij nog. - Door Marloes Leezer

De glazenwasser stond vrijdag met zijn collega op het dak van een bankgebouw en maakte zich klaar om aan het werk te gaan, toen hij uitgleed. Vervolgens viel hij elf verdiepingen omlaag. Wat hem waarschijnlijk gered heeft, is het feit dat hij niet direct op de stoep terechtkwam. Hij stuitte eerst op een voorbijrijdende auto en raakte daarna de stenen pas.

Op een lokale nieuwswebsite beschrijven getuigen wat ze gezien hebben.

Omstander Sam Hartwell, die op weg was naar het bankgebouw, vertelt dat hij iets blauws zag vallen. 'Ik hoorde een klap op een autodak en het geluid van autoramen die braken. Toen besepte ik dat het een lichaam was.'

De omstanders renden naar de man toe. De glazenwasser leefde nog, maar was duidelijk gewond. Een van de getuigen was een verpleegkundige, die hem zo goed mogelijk hielp, terwijl ze op de ambulance wachtten. De man ligt nog met zware verwondingen in het ziekenhuis, maar zal het waarschijnlijk overleven. De automobilist die de plotselinge pechvogel op zijn dak kreeg, kwam er zonder kleerscheuren vanaf.

Bron: 7Days, 24 november 2014